

2005-2006 DUNIA KAMAAT NIÂBU VIHIGU

V1 Safiya tuma namba (*sabmi n'niâ*): 5

V2 Tingbaâ dalinli (kpehimi namba diba-ata, dalim'mi nyi tingbuna din be gbunn).

V2 DALINLI TINGBAÂ				
1	France	39	China	78
2	Britain	40	Taiwan	79
3	W Germany	41	Portugal	80
4	Italy	42	Austria	81
5	Netherlands	43	Greece	82
6	Denmark	44	Turkey	83
7	Belgium	45	Moscow	84
8	Spain	46	Lithuania	85
9	Ireland	47	Latvia	86
10	N Ireland	48	Estonia	87
11	USA	49	Ukraine	88
12	Canada	50	Russia	89
13	Japan	51	Peru	90
14	Mexico	52	El Salvador	91
15	S Africa	53	Venezuela	92
16	Hungary	54	Uruguay	93
17	Australia	55	Costa Rica	94
18	Norway	56	Ghana	95
19	Sweden	57	Zimbabwe	96
20	Tambov	58	Philippines	97
21	Iceland	59	Israel	7
22	Argentina	60	Tanzania	8
23	Finland	61	Moldova	100
24	S Korea	62	Georgia	101
25	Poland	63	Armenia	102
26	Switzerland	64	Azerbaijan	103
27	Puerto Rico	65	Thailand	104
28	Brazil	66	Cameroon	105
29	Nigeria	67	Saudi Arabia	106
30	Chile	68	Dominic Rep	
31	Belarus	69	Bangladesh	
32	India	70	Indonesia	
33	Czech	71	Vietnam	
34	E Germany	72	Albania	
35	Slovenia	73	Colombia	
36	Bulgaria	74	Uganda	
37	Romania	75	Basque	
38	Pakistan	76	Malta	
		77	Singapore	

V3. Bohigu namba (*sabmi namba diba 4 n wuhivi bohi labsir kam*): _____

(Bohi-bohira tuuli alizama):

Hallo. N yila Research mini Marketing Services (RMS) tuma duu na. Ti kparli vihigu duni yili ao ni ti nya nirba ni bori sheli pam bi behigu puuni. Tuma ao puuni, ti yen gahim la nirba dunia ao ni, mbohiba yetoe' sheaa. A nyela aun pahi tin yen bohi sheba maa zuu Ghana ao. Ni boha a teha zaã kpa yetoea balbu pam polo. Yetoe'sheaa an yen yeli maa zaa yen nyela ashili, amaa ka lee nya din yen soã kati baã dunia ao nirba ni ti yeda ka bori sheli bi behigu puuni.

(Wuhimi Card A)

Yetoe' sheaa din doli ao na puuni, wuhimi din nia kamaata pam ntaa a behigu puuni. An yeli ni (karimili ka dalim maana yiidi nti oaei yini kam):

		Nia kamaata pam	Nia kamaata	Dii bi nia kamaata pam	Kuli bi nia kamaata	Mbi mi (Miri kaa karimli)	Maana koni (Miri kaa karimli)	Kodi zaa sheli(Miri kaa karimli)
V4	Daã	1	2	3	4			
V5	Zonima	1	2	3	4			
V6	Vuhim Saha	1	2	3	4			
V7	Politisi	1	2	3	4			
V8	Tuma	1	2	3	4			
V9	Adiini	1	2	3	4			

V10 A yi yuuni binsheeu kam, an yeli ni a (karim'mi ka dalim maana):

- 1 N suhu pelli pam
- 2 N suhu pella
- 3 N suhu dii bi pela
- 4 N suhu kuli bi pela
9. Mbi mi (Miri kaa karimli)
8. Maana koni (Miri kaa karimli)
7. Kadi zaa sheli (Miri kaa karimli)

V11 A yi yuli, wula kaa yen yeli zaã kpa a daa alaafei polo dabsa ayi ao ni?

An yeli ni di (karim'ma):

1. Di veli pam
2. Di vela
3. Di so
4. Bi vela
- 97 Mbi mi (Miri kaa karimli)
- 98 Maana koni (Miri kaa karimli)
- 99 Kadi zaa sheli (Miri kaa karimli)

(Wuhimi Card B)

So sheaa din yen too kpaasir bihi kabi bohindi yiaa mboao. Di puuni dini kaa lee tehi ni di nia kamaata pam? N suhura, piimi mpaagi diba-anu zuu! (dalim'mi on boli diba-anu sheaa maa):

		On boli sheli	On bi boli sheli
V12	Maasulinsi	1	2
V13	Tuun kpema	1	2
V14	O mi din tu noo nia sheli	1	2
V15	O too tehira	1	2
V16	O mali suulo ka tiri nirba jilima	1	2

V17	O kpaåsir nyamma, ka soádi liêri mini nema	1	2
V18	Suhu kpeeni ka kpaâ di o maâ a	1	2
V19	O kpaåsir a diini	1	2
V20	O di mali biem	1	2
V21	O tiri jilima	1	2

(Wuhimi Card C)

V22 A yi kpahim binsheêu kam, wula kaa lee wumdi a behigu nyaêsim dabsa-ayi
 âo? A yi yuli card âo zuêu, 1 wuhirimi naa kuli bi wumdi a behigu
 nyaêsim, ka 10 wuhiri naa wumdi a behigu nyaêsim venyella, luêi dini
 kaa yen wuhi a teha zaâ kpa abehigu polo? (*dalim'mi namba yini*):
 N kulibi wumdi nbehigu nyaêsim N wumdi nbehigu nyaêsim pam

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

V23 Yelmaâli year, an too yeli ni din too niâ nirba pam yeda bee di tuyu
 naa niâdi hankali pam a mini nirba behigu puuni? (*dalim'mi maana
 yindi*):

1 Din too niâ nirba pam yeda
 2 Di tuyu ni di niâ hankali pam

Punpoâo, n yen karimla valantiya laêingu nim yuya n wuha. Laêingu yindi kam,
 antoo yelima kola a pahi dini, a nyela âun kpem dini, bee a pala lala laêingu
 maa nira? (*karim'mi ka dalim maan yindi nti laêingu kam*):

		N kpem dini	Mbi kpem dini	Nka dini	Mbi mi (Miri kaa karim li)	Maana koni (Miri kaa karim li)	Kadi zaa sheli (Miri kaa karim li)
V24	Church bee adiini laêingu	2	1	0			
V25	Diema bee pohim êmebu laêingu	2	1	0			
V26	Yila bee karim tuma laêingu	2	1	0			
V27	Tuntumdiba laêingu	2	1	0			
V28	Party-party	2	1	0			
V29	Dunia nam teri behigu laêingu	2	1	0			
V30	Baâdiba nangbanyini laêingu	2	1	0			
V31	Wundab'faara bee wuntu zobo laêingu	2	1	0			
V32	Neendariba nangbanyini laêingu	2	1	0			
V33	Din lahi pahi (sabmili niâ): _____	2	1	0			

(Wuhimi Card D)

Nirba laêingu balbu pam mbe gboâ ào zuêu. N suhura, antoo boli di puuni sheli anku bori naa miniba nye zizii ni taba? (*dalim'mi maana nti laêingu kam*):

		On boli sheli	On bi boli sheli
V34	Ti yoya nyubu ni pihi sheba zuêulem	1	2
V35	Zuliya konkoba nima	1	2
V36	Nirba ban mali AIDS	1	2
V37	Tinduyani nirba ban kpena tingbaão ni/Saanba ban tumid tuma	1	2
V38	Dabba ban bori taba	1	2
V39	Nirba ban be adiini konkobani	1	2
V40	Ban nyuri dam pam	1	2
V41	Nirba ban bi kpuêi taba ka laêim mbeni	1	2
V42	Nirba ban toêsir zuliya yetoê'konkoba	1	2
V43	(din pahi: ban bi galisi mbe tingbaão ni, sabmi n'niâ):	1	2

A saêi nti, bi saêi nti bee asaêi kabi saêiti lahibali sheli ni yen karim ào? (*karim'mi ka dalim maana yindi nti lahibali kam*):

		N saêiy a	Kadi zaa sheli	Mbi saêi	Mbi mi (Miri kaa karim li)	Maana koni (Miri kaa karim li)	Kadi zaa sheli (Miri kaa karim li)
V44	Tuma yi kani pam, din yulimi dabba ninni N gari paêba	1	2	3			
V45	Tuma yi kani pam, tuma duri yulimi tingbaão Nirba ninni n gari samba	1	2	3			

(Wuhimi Card E)

V46 Ninvuê'sheba teha nyemi ni banin su bi nyevuya kani too niâ bin bori sheli, ka sheba mi wuhiri ni ka bin niâdi yetoê'sheâa n dii tiriba barina. N suhura, øaâmi zahimbu ào, 1 (*yini*) ni wuhiri "ni kadi zaa sheli" la, ni 10 ni wuhiri ni di niâdi pam la" n wuhi an mali yiko shem naa too wuhi an bori naa behigu ti tooni shem. (*dalim'mi namba yindi*):

Kadi zaa sheli							di niâdi pam
1	2	3	4	5	6	7	8 9 10

(Wuhimi Card F)

V47 A tehiya ni nirba pam ni bori ni bi zaâa mbo bi maâa bi yi nya di soli, bee bin kpaâ bi maâ n'niâ din niâ kamaata? N suhura, wuhimi ateha gbon ào zuêu, luêi sheli 1 (*yini*) ni wuhiri ni nirba ni bori ni bi zaâa mbo bi maâa, ka 10 wuhiri ni "nirba ni niâ din niâ kamaata" (*dalim'mi namba yindi*):

Nirba ni bori ni bi øaåa mbo bi maåa

1 2 3 4 5 6

Nirba ni bori ni bi niå

dii niå kamaata

7 8 9 10

V48 Punpoão mbori nin boha la yetoê'sheli zaã kpa neen sheãa din niã kamaata ayi yen yinzani mbo tuma. Yetoê'sheãa nirba pam ni yuuni zaã kpa bi tuma polo shem mboão. Ti kuli zaãmili Kaman ashiri yimizani mbori tuma, yetoê' dini kaa yen zaã mbahi atooni ayi nyela ãun bori tuma (*karim'mi ka dahiri maana yindi*):

- 1 Yori din gbulisa kaa ku mali muêsigu sheli zaã kpa liêri polo.
- 2 Tuun sheli din pa din yen kpi bee ka nirba koã tuma
- 3 Kaa mini ninvuê'sheba an bori laêindi n tumda
- 4 A tumid anfaani tuma, ka wumdi nyaêsim naa tumid din niã kamaata.
- 9 Mbi mi (*Miri kaa karimli*)
- 7 Maana koni (*Miri kaa karimli*)
- 8 Kadi zaa sheli (*Miri kaa karimli*)

V49 Ka din sani kaa yen piigi mpahi bu-yi zuêu (*dalim'mi maana yindi*):

- 1 Yori din gbulisa kaa ku mali muêsigu sheli zaã kpa liêri polo
- 2 Tuun sh sheli din pa din yen kpi bee ka nirba koã tuma
- 3 Kaa mini ninvuê'sheba an bori laêindi n tumda
- 4 A tumid anfaani tuma, ka wumdi nyaêsim naa tumid din niã kamaata.
- 9 Mbi mi (*Miri kaa karimli*)
- 7 Maana koni (*Miri kaa karimli*)
- 8 Kadi zaa sheli (*Miri kaa karimli*)

N suhura, wuhimi a teha zaã kpa lahibali sheãa din kani ão na polo an saêitili pam bee anbi saêitili shem! A saêitili pam, saêitili, nsaêiti kabi saêiti, mbi saêiti bee n kuli bi saêitili? (*Karim'mi ka dahin maana yin di nti lahibali kam*):

							Mbi mi (<i>Miri kaa karim li</i>)	Maan a koni(<i>Miri kaa karim li</i>)	Kadi zaa sheli(<i>Miri kaa karim li</i>)
V50	A baásim yi yen yeligi, di tuya naa nya Tuma	1	2	3	4	5			
V51	Di mali vi pam naabi tum tuuni ka deeridi liêri	1	2	3	4	5			
V52	Nirba ban bi tumid tuma leeri la vinnyaêinima	1	2	3	4	5			
V53	Tuma nyela talahi nti salo	1	2	3	4	5			
V54	Tuma tuya kadi nyela tuuli saha, hali diyi zemi naa ka saha nti amaãa	1	2	3	4	5			

(Wuhimi Card G)

V55 Tin ziya saha sheli sheli ao (karim'mi ka dalim maana yindi konko):

- 1 A nyela aun mali paêi / yidana
- 2 Yi laêimi mbe Kaman doo ni paêa
- 3 A yiho a yiâa
- 4 Yi woligimi
- 5 Pakoli / dokoli
- 6 Nka paêa / yidana.

V56 Yi mali bihi? (dalim'mi o ayi saêi aayi, ni namba sheâa din kpalim o yi saêi Iii):

- 0 Bihi kani
- 1 Bi yinô
- 2 Biha-ayi
- 3 Biha-ata
- 4 Biha-anahi
- 5 Biha-anu
- 6 Biha-ayobu
- 7 Biha-ayopoi
- 8 Biha-anii bee garibu

V58 A saêiti bee abi saêiti lahibali din boâo (karimili): "Paêi kpuêibu nyela daalasa yetoêa". (dalim'mi maana yindi):

1. Nsaêiti
2. Mbi saêiti
- 9 Mbi mi (Miri kaa karimli)
- 7 Maana koni (Miri kaa karimli)
- 8 Kadi zaa sheli (Miri kaa karimli)

V59 Paêi yi bori noo doêi bia koo konko nsu o fukumsi, amaa ka bi bori noo mini do yino beni, a saêiti lala bee abi saêitili? (dalim'mi maana yindi):

- 1 N saêitili
- 2 Mbi saêitili
- 3 Di yen yila. . . . (di karimli, dalim'ma aun yi yela)
- 9 Mbi mi (Miri kaa karimli)
- 7 Maana koni (Miri kaa karimli)
- 8 Kadi zaa sheli (Miri kaa karimli)

Lahibali sheâa ni yen karim ao, antoo yelima an saêitili bee ambi saêiti di zaêi yini kam. A saêitili pam, saêitili, bi saêitili, bee a kuli bi saêitili? (Karimili ka dalim maana yindi nti lahibali kam):

		Saêit ili Pam	saêit ili	Mbi saêit ili	Nkuli bi saêit ili	Mbi mi (Miri kaa karim li)	Maan a koni(Miri kaa karim li)	Kadi zaa sheli (Miri kaa karim li)
V60	A yi nye yidan paêa di kuli amanila aun tumid n deeru yori	1	2	3	4			
V61	A yi kuli yuli, dabba n leeri politics zuêulan suma n gariti paêba	1	2	3	4			
V62	University karim baâsim mali anfaani pam nti bidib'bla n gari bipuêinbila	1	2	3	4			

V63	A yi kuli yuli, dabba nleeri daabiligu tuma zuêulan suma n gariti paêba	1	2	3	4			
-----	--	---	---	---	---	--	--	--

Sokamo zaa noon kpaāsiri nia sheāa o behigu puuni. Nia sheāa din boāo saēi yini kampuuni, antoo yelima naa saēitili pam, asaēitili, abi saēitili, bee akuli bi saēitili?(*Karimili ka dalim maana yindi nti lahibali kam*):

		Saēit ili Pam	saēit ili	Mbi saēit ili	Nkuli bi saēit ili	Mbi mi (<i>Miri kaa karim li</i>)	Maan a koni(<i>Miri kaa karim li</i>)	Kadi zaa sheli (<i>Miri kaa karim li</i>)
V64	N'nia din gahim n behigu puuni nyela nduhi n doēiriba yuli	1	2	3	4			
V65	Mbori nim bela m'maāni n gari nin doli sheba	1	2	3	4			
V66	N kaādi m'maā pam nin niādi nzo nim ni bori sheli	1	2	3	4			
V67	M'maāmaā n wuhiri n'nia nim ni nye sheli behigu puuni	1	2	3	4			

(*Wuhimi Card H*)

V68 Wula kaa nini lee tiēi a yia nim laēidibo soya? nsuhura, lahi zaāmi card āo nsoā ōi naa maana maa (*dalim'mi namba yindi*):

N'nini kuli bi tiēili

N'nini tiēili pam

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

(*Wuhimi Card I*)

V69 Shelini, nirba yerimi zaā kpa tingbaāo nia nim ni tu ni di be shem zaā chain yuun piiya sunsuuni. Card āo zuēu, di sabila nia nim āo sheāa nirba konkoba ni piigi tuuli. Nsuhura, antoo yeli di puuni an tehiri sheli ni di niā kamaata pam? (*dalim'mi maana yindi konko "tuuli piibu maa gbunni"*)

V70 Ka dinin yen paya bu-yi zuēu n'niā kamaata pam yaha? (*dalim'mi maana piibu din "paya buyi maa gbunni"*).

Tuuli piibu

Piibu din
paya buyi

1 Nyamma phigibu ni hachiika
2 Di yuli ka tingbaāo linjima
nim mali yaa
3 Di yuli ka nirba too maa yize
zaā kpa din niādi yetoē'sheāa
bi tum dirini mini bi tinsi ni
4 Ti kpaā ti maāa n cheka ti fondi
mini tingba- Āo luēili kam be
venyella.
9 Mbi mi(*Miri kaa karimli*)

1
2
3
4

1
2
3
4

7   Maana koni(*Miri kaa karimli*)
8   Kadi zaa sheli(*Miri kaa karimli*)

(Wuhimi Card J)

V71 Di yi zemi naa piigi, yetoê'sheâa din be card âo zuêu âo puuni dini kaa yân yeli ni di niâ kamaata pam? (dalim'mi maana yindi "tuuli piibu gbunni")

V72 Ka dinin yen paya buyi zuêu n'niâ kamaata pam? (dalim'mi maana yindi "piibu din paya buyi zuêi gbunni")

		Tuuli piibu	Piibu din paya buyi
1	Di kpaâsir zisuô tingbaâo ni	1	1
2	Di tiri nirba pam yiko kabi wuhiri		
	bi teha gonnanti yetoê'kpana polo	2	2
3	Di tuhiri nema dahi ni duri la	3	3
4	Di kpaâsir nirba ni toê'sir bi yubu		
	kadi ka Muêsigula.	4	4
9	Mbi mi(Miri kaa karimli)		
7	Maana koni(Miri kaa karimli)		
8	Kadi zaa sheli(Miri kaa karimli)		

(Wuhimi Card K)

V73 Lahibali sheâa n lahi boâo. A teha puuni, di puuni dini n lee niâ kamaata pam? (dalim'mi maana yindi ko "tuuli piibu" gbunni):

V74 Ka dinin yen paya buyi zuêu n'niâ kamaata pam? (dalim'mi maana yin di, "piibu din paya buyi zuêu" gbunni):

		Tuuli piibu	Piibu din paya buyi
1	Nyamma din ze yim	1	1
2	Tooni tibu behisua tuma puuni	2	2
3	Salo sheli ni din mali nirba		
	teha nkpaâsir ti tooni tibu n		
	gari liêri	3	3
4	Tuun beri tuhibu	4	4
9	Mbi mi(Miri kaa karimli)		
7	Maana koni(Miri kaa karimli)		
8	Kadi zaa sheli(Miri kaa karimli)		

V75 Yelmaâli year, ti zaa teha nyemi ni tobu sheli ku lahi luna, to amaa di yi niâma ka lala maa yi kana, a nyela âun yen saêi yina n zabi tingbaâo zuêu? (dalim'mi maana yindi):

1	Iii
2	Aayi
9	Mbi mi(Miri kaa karimli)
7	Maana koni(Miri kaa karimli)
8	Kadi zaa sheli(Miri kaa karimli)

N yen karimli lahibali sheâa din yen too taêi ti behigu puuni zaâ chain sohi beguni polo. N suhura, yelim'ma di zaêi yindi kam zuêu, di yi nyela din ni niâ, kola a tehiya ni di nyela yetoê' velli, yetoê'begu bee a baêa kani? (dalim'mi maana yindi nti zaêi yindi kam):

		Di vela	Mbaêa kani	Di be
V76	Di yi bi kpaâsir tuma ti behigu puuni	1	2	3

V77	Di kpaåsir tab'biibi lebgimsini	1	2	3
V78	Di tivi fukumsi jilima pam	1	2	3
V79	Di kpaåsir daå behisua soya	1	2	3

(Wuhimi Card L)

Punpoão, n kuli yen buêisila ninvuê'sheba. A yi zaã card ao, n suhura, antoo zaã buêisigu maa zaêi yini kam n wuhi ni lala niri maa âmana pam, âmana, di yen âmana mi, bi âmana, bee o kuli bi âmana? (dalim'mi maana yindi nti buêisigu kam):

		Oâma nima pam	Oâma nima	Kana ni Oâma nima	Oâma nima bela	Obi âman ima	Okul ibi âman ima	Mbi mi (Mi ri kaa kar iml i)	Maan a koni (Mi ri kaa kar iml i)	Kadi zaa shel i (Mi ri kaa kar iml i)
V80	Di niã kamaata ni lala niri maa tehi tehi pala, ntoo niãdi yetoê'sheãa on borli shem	1	2	3	4	5	6			
V81	Di niã kamaata ni lala niri maa nye bundana, m'mali liêri pam, mini nema din mali liêri	1	2	3	4	5	6			
V82	Di niã kamaata ni dilan be venyella shee; ntaêo maã ni barina	1	2	3	4	5	6			
V83	Di niã kamaata ni lala niri maa di omaãa	1	2	3	4	5	6			
V84	Di niã kamaata ni lala niri maa soãdi nirba ban be o yoma; nyuuni bi behisuã zuêu	1	2	3	4	5	6			
V85	Nasara nyebu niã kamaata nti lala niri maa; ka nirba nya o kpaãmaãa	1	2	3	4	5	6			
V86	O dahindi tuma nyari niã kamaata nti lala nira, noo nya nyaêsim o behigu puuni	1	2	3	4	5	6			
V87	Di niã kamaata ni lala niri maa gbubi omaã venyella; kaku tum tuun sheli ka nirba galimo	1	2	3	4	5	6			
V88	Dunia nam teri behigu zuêu yulibu Niã kamaata nti lala nira	1	2	3	4	5	6			
V89	Kaya ni taada niã kamaata nti lala nira; noo doli yetoê'sheãa o daa adiini bee o daã ni chen zalo	1	2	3	4	5	6			

- V90 Binsheêu kam nyanga, a tehiya ni science tab'biibi tuun sheâa tin tumid
 âo zaa ni soâti bee n'tum daadambarina? (dalim'mi maana yindi):
- 1 Din soâ
  - 2 Din tum barina
  - 3 Di zaa bela-bela (Miri kaa karimli)
  - 9 Mbi mi(Miri kaa karimli)
  - 7 Maana koni(Miri kaa karimli)
  - 8 Kadi zaa sheli(Miri kaa karimli)

(Wuhimi Card O)

Punpoâo, mbori niâ karimla lahibali sheâa, ka boha an saêitili bee anbi
 saêiti lahibaya maa zaêi yindi kam shem. Bohisi puuni, 1 (yindi) wuhirimi
 naa "kuli bi saêitili" ka 10 mi wuhiri naa saêitili zaa". (dalim'mi namba
 yindi nti lahibali kam):

		Nkuli bi saêitili	Nsaêitili zaa
V91	Sainsi mini baâsim bobu nyela din pahiriti alaafei, kati behigu be kasi.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
V92	Sainsi tab'biibi mini baâsim zuêu, ti yaantib' chahi tin wum bi behigu nyaêsim.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
V93	Sainsi tab'biibi mini baâsim taêirila ti behigu soya kaliâ.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
V94	Ti zaâla ti zaêa zaa mbaêi sainsi zuêu, ka tam imaani yela.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
V95	Wula kaa zaêsim lee be politics tuma ni? A nyela âun (karimmi ka dalim maana yindi):		
	1 N zaêa be dini pam.		
	2 N zaêa be di bela.		
	3 N zaêa dii kadi ni.		
	4 N zaêa kuli kadi ni.		
	9 Mbi mi(Miri kaa karimli)		
	7 Maana koni(Miri kaa karimli)		
	8 Kadi zaa sheli(Miri kaa karimli)		

(Wuhimi Card M)

Punpoâo, mbori naa yulila card âo zuêu. N yen karimla politics so sheâa
 nirba ni too niâ, ka bori naa yelima, di zaêi yindi kam zuêu, kola a niâ di
 puuni zaêi yini, kola antoo niâli, bee a ku niâli soli kam zuêu (karim'mi ka
 dalim maana yindi nti yetoê'yini kam):

		N'niâya	Ni saêi niâ	Nku saêi niâ	Mbi mi(Miri kaa karimli)	Maana koni(Miri kaa karimli)	Kodi zaa sheli(Miri kaa karimli)
V96	N dihi a nuu fabla gboâ zuêu	1	2	3			
V97	N pahi kadi niâ tawaaye nima	1	2	3			
V98	N pahiri kadi	1	2	3			

	diri suhu mahili dari						
V99	Din pahi (<i>sabimi niã</i>)	1	2	3			

A niâya bee abi niâ yetoê'sheâa ni kali âo zaêi yini yuma-anu din gari âo ni?

(karim'mi ka dalim maana yindi nti yeli yini)

		N'niâya	Nbi niâ
V100	N dihi a nuu fabla gboâ zuêu	1	2
V101	N pahi kadi niâ taawaye nima	1	2
V102	N pahiri kadi diri suhu mahili dari	1	2
V103	Din pahi (sab'mi niâ)	1	2

V104 Yetoêa diba-ayi mboâo ka nirba too year bi yi diri alizama zaâ jendi ti dunia nam teri behigu mini nyamma tooni tibu polo. Di puuni dini mini a amaâmaa teha ndi yen niâ yim?

(karim'mi ka dalim maana yindi):

1. Di tuya ni ti zaâ ti dunia nam teri behigu taêibu n leegi ti yetoêikpani; hali lala maa yi bi cheka ti nyamma tuma tiri tooni venyella ka sheba koâdi tuma gba.
2. Ti nyamma tooni tibu mini tuma duri pam yohibu tuya kadi nyela ti yeli kpani; hali lala maa yi ni gborigi ti dunia nam teri behigu.
3. Maana sheli yaha (dalim'ma o yi nyela âun ti sheli).

(Wuhimi Card N)

N yen karimla yetoê'sheâa zaâ kpa ti dunia nam teri behigu polo. Di saêi yini kam, antoo yelima kola a saêitili pam, asaêitili, abi saêitili bee akuli bi saêitili?(karim'mi ka dalim maana yindi nti di zaêi yini kam):

		Nsaêi tili pam	Nsaêi tili	Mbi saêit ili	Nkuli bi saêit ili	Mbi mi (Miri kaa karim li)	Maana koni (Miri kaa karim li)	Kadi zaa sheli (Miri kaa karim li)
V105	Ni yihi n yorini laê'sheli nti nyi ti yeda ni din zaâ liêri maa ntaêi din gbarigir ti dunia nam teri behigula	1	2	3	4			
V106	Ni saêi kadi pahi farigu nima di yi ni zaâ lala ntaêi din gbarigir ti dunia nam teri behigu la	1	2	3	4			
V107	Gomnanti baligim din doli n gbarigir ti dunia nam teri behigu maa, amaa diri dima laêisheli	1	2	3	4			

N yen karimla dunia nam teri yelmuêsira din be tinsi pam ni. Nsuhura, yelim'ma, di nin mohi nye dini ntaa, di zaêi yindi kam yi di yen be a ya. Di niâ nin mohi pam, di niâ nin mohi bela, di dii bi niâ nin mohi bee di kuli bi niâ nin mohi? (*karim'mi ka dalim maana yindi nti di saêi yindi kam*):

		Nin mohi paa	Nin mohi bela	Ka nin mohi	Kuli ka nin mohi	Mbi mi (Miri kaa karim li)	Maana koni (Miri kaa karim li)	Kadi zaa sheli (Miri kaa karim li)
V108	Kom din bi vela	1	2	3	4			
V109	Pohim din bi vela	1	2	3	4			
V110	Sapta kalinsi	1	2	3	4			

Punpoão, cheka ti yuli dunia nam teri behigu yelmuêsira dunia yili ao zaani. Nsuhura, yelim'ma an nya kadi nye nim mohi nti dunia ao zaa ni yetoê'sheâa ni yen karim ao polo. Di niâ nin mohi pam, nin mohi bela, dii bi niâ nin mohi bee kuli bi niâ nin mohi? (*karim'mi ka dalim maana yindi nti yelmuêsirli kam*):

		Nin mohi paa	Nin mohi bela	Ka nin mohi	Kuli ka nin mohi	Mbi mi (Miri kaa karim li)	Maana koni (Miri kaa karim li)	Kadi zaa sheli (Miri kaa karim li)
V111	Dunia ao tulim bee green house barina	1	2	3	4			
V112	Tin koâdi tihi ni mori bee binkobri la	1	2	3	4			
V113	Tin borti moêa, kulibona ni teeku nimla	1	2	3	4			

(Wuhimi Card P)

V114 Politics tuma puuni, nirba yeri zaâ kpa "nu zaa" ni "Nu dirigu". A teha lee nye dini zaâ kpa di poli? (*dalim'mi namba yindi*):

Nu zaa	Nu dirigu								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

V115 Zaâmili kadama sakatri nima ayi, ban doêim yuma nye yim, kabi tumid tuun yinsi. Yino kpahim'ya koo kpee maa deerî yori n garo. Din yori sakatri so maa nyela aun valim pam, ka tumid o tuma venyella, kaa ni too niâo yeda. A teha puuni, di tuya bee di bi tu ni sakatri yino deerî yori ngari o kpee maa? (*dalim'mi maana yindi*):

1	Di tuya
2	Di bi tu
9	Mbi mi(Miri kaa karimli)
7	Maana koni(Miri kaa karimli)
8	Kadi zaa sheli(Miri kaa karimli)

(Wuhimi Card Q)

V116 Punpoão, mbori naa yelima la a teha zaã kpa yela balbu pam polo. Wula kaa yen soã a teha sania ao zuêu? 1 (*yindi*) wuhirimi naa saêiti la hi, bali sheli din be nuzaa polo ao pam; ka 10 wuhiri naa saêiti lahibali din be nudirigu polo ao pam; kaa mi teha yi lula sunsuuni polo ao luê'sheli, antoo nambe kam. (*dalim'mi namba yindi nti yetoêli kam*):

Yori zaa tuya kadi nye yin Åun kpaãdi omaã tumani yori tuya ni di gbulisa

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

V117 Di tuya ka daabiligu mini dagul'malibo Di tuya ka daabiligu mini dagul'malibo tuma duri pam bela ninvuêu zuumba tuma duri pam bela gommanti nuuni

Nuuni

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

V118 Gommanti yimzani n yuli ka sokam nyari Nirba maãmaã yimizani mbo bi yelbora nti o yelibora bi maãa.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

V119 Compatisa vela. Di kpaãsir la nirba Compatisa mali barina. Di yihirila nirba kobani kabi tumidi tuma venyella, ka choêinsi na. nyari tehi pala.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

V120 Bin sheêu kam nyanãa, tuun kpema Tuun kpema dii bi ziri nasara na-di pam

tiriti la behisua

doli la saha ni soya bobu.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

V121 Sheba ka nirba mali n'niãdi arizi chi Ariziki ni too puhigi ka sokamo zaa nye

sheli

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

(Wuhimi Card R)

V122 Ninvuê'sheba teha nyemi ni so kam ni too wuhi on bori noo behigu chaã shem, ka sheba mi wuhi ni ti kutoo yi Nawuni ni zahti sheli. N suhura, yelim'ma, di puuni dini mini a teha n lee nye yim sania ao zuêu, ka 1 (*yini*) wuhiri ni "bin sheêu kam ti behigu puuni nyela din puã puã sabi nsoã" ka 10 wuhiri ni "nirba m'maani bi behigu be maãmaãa". (*dalim'mi namba yindi*):

Binsheêu kam nyela din puã sabi nsoã

Nirba m'maani bi behigu bi maãmaãa.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

(Wuhimi Card S)

V123 Ti yi yuli binsheêu kam, an yeli ni dunia ao ti tooni bee di gbarigiya, domin sainsi tab'biibi mini baãsim zuêu? N suhura, yelim'ma din mini a teha di yen niã yim sania ao zuêu. 1 (*yini*) wuhirimi ni "dunia ao gbarigiya pam" ka 10 wuhiri ni "dunia ao titooni na" (*dalim'mi namba yindi*):

Gbarigiya pam

Ti tooni pam

1   2   3   4   5   6   7   8   9   10

V124 Ka ninvuêisheba ban yi tingbaâ sheâa ni n kana nti tumid tuma kpela. Yetoêa ao puuni dini kaa tehi ni di tuya ni gonnanti niâ? (*Karim'mi ka dalim maana yindi*)

- 1 O cheka aun kam bori kana.
- 2 Cheka nirba kana, tuma din dee yi beni venyella.
- 3 Bi baligim duya nim ban bori ni bi kana maa namba.
- 4 Bi moâmi ninvuê'sheba ban yiri tinâbaâ sheâa ni nkani kpena maa soli.

Mbori nin bohama zaâ kpa an niâ ninvuêisheba ban be laêingu nim ao puuni yeda shem polo. Laêinêu yindi kam, antoo yelima kola a niâba yeda venyella, bela, ka pam, bee a kuli bi niâba? (*karim'mi ka dalim maana yindi nti laêingu kam*):

		Yeda pam	nti yeda bela	mbi ti yeda pam	Nkuli bi ti yeda	Mbi mi (Miri kaa karim li)	Maana koni (Miri kaa karim li)	Kadi zaa sheli (Miri kaa karim li)
V125	A daâ	1	2	3	4			
V126	A zizii ni taba	1	2	3	4			
V127	Ninvuê'sheba an mi venyella	1	2	3	4			
V128	Ninvuê'sheba an yoli baâ	1	2	3	4			
V129	Adiini konkoba nirba	1	2	3	4			
V130	Tinâbaâ sheli nirba	1	2	3	4			

N yen boli la laêingu sheâa yuya. Di zaêi yindi kam, antoo yelima yeda sheli am'mali ntiba: di nyela pam, yeda bela, ndiika yeda, bee n kuli ka yeda? (*karim'mi ka dalim maana yindi nti di yini kam*):

		Pam	Din saêis i	Kadi pam	Kadi zaa sheli	Mbi mi (Miri kaa karim li)	Maana koni (Miri kaa karim li)	Kadi zaa sheli (Miri kaa karim li)
V131	Church	1	2	3	4			
V132	Linjima nima	1	2	3	4			
V133	Lahibali sabriba	1	2	3	4			
V134	Television	1	2	3	4			
V135	Tuntumdiba laêingu	1	2	3	4			
V136	Prinsi	1	2	3	4			
V137	Kootu nima	1	2	3	4			
V138	Gonnanti (a tinâgbaâ tiâzuêu ni)	1	2	3	4			
V139V	Party-party nima	1	2	3	4			
V140	Jinaduu	1	2	3	4			
V141	Fukumsi tuntumdiba	1	2	3	4			
V142	Company tuma du kara	1	2	3	4			
V143	Dunia nam teri laêingu nima	1	2	3	4			
V144	Paêba Laêingu nima	1	2	3	4			
V145	Wuntu zobo laêingu nima	1	2	3	4			
V146	Gbansabla tingbana laêingu	1	2	3	4			

V147	Dunia tingbana laêingu	1	2	3	4			
------	---------------------------	---	---	---	---	--	--	--

N yen buêсила politics tuma soya balbu ka chen boha a teha ni nye sheli zaâ kpa di zaê'yini kam polo di yi yen øaâli nkpaâsi tingbago fukumsi tuma. An yeli ni di zaê'yindi kam veli pam, so n vela, so mbe bee di be pam di yi yen øaâli n gbubi tingbaão? (*Karim'mi ka dalim maana yindi nti yini kam*):

		Veli pam	Nso n vela	Diso mbe	Di be pam	Mbi mi (Miri kaa karim li)	Maana koni (Miri kaa karim li)	Kadi zaa sheli (Miri kaa karim li)
V148	Di mali zuêulana áun kpem a koo zaêa ku be jinaduu mini piibu-piibu ni	1	2	3	4			
V149	Di mali baâdiba, ka gomnanti, ka bi yirina ni shawari sheâa bin tehi ni di veli nti tingbaão	1	2	3	4			
V150	Linjima nim su tinâbaêo fukumsi	1	2	3	4			
V151	Ti mali yeli fukumsi soya	1	2	3	4			

(Wuhimi Card T)

Yela pam tuya ni di niâ, amaa kadi zaa n'nye din kpaâsi yeli vuhi fukumsi. N suhura, yetoê'sheâa ni yen kali âo zaêi yini kam, wula kaa tehi ni di nyela din yen kpaâsi yeli vuhi fukumsi. 1 (yini) wuhirimi ni "di pala yeli vuhi fukumsi yetoêi kpani" ka 10 wuhirimi ni di nyela yeli vuhi fukumsi yetoêi kpani". (karim'mi ka dalim maana yindi nti yiri kam):

		Pala yeli vuhi Fukumsi yetoê'kpani						Nyela yeli vuhi fukumsi yetoê'kpani			
V152	Gomnanti nim deerila bundaan nim farigu m'mali yuuni fara nima	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V153	Adiini fukumsi nim dolisirla nirba zalisi soya	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V154	Nirba niâdi la piibu-piibu m piiri bi zuêulan nima.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V155	Nirba ban ka tuma nyarila soâ im gomnanti sani.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V156	Gomnanti yi bi kpaâdi o maâa ka linjima nim âmeri mpaaro.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V157	Nirba yi zabri bi yelmaâa soya zuêu, dibi duri mbariba.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V158	Ti nyamma tuma tiri tooni na	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V159	Di darigir tuunbe tumdiba tiba pam	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V160	Nirba ni too niâ piibu-piibu ntaêi bi zalisi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V161	Paêba mini dabba zaa yelimaâa soya nyela yim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

(Wuhimi Card U)

V162 Wula kadi niâ kamaata naa be tingbaâ sheli ni din kpaâsir yeli vuhi fukumsi? Sanaia âo zuêu, 1 (yini) wuhirimi ni "di kuli bi niâ kamaata" ka 10 wuhiri ni "di niâ kamaata pam" dini kaa yen piigi? (dalim'mi namber yindi):

Kuli bi niâ kamaata							Niâ kamaata pam		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

(Wuhimi Card V)

V163 Ka wula kadi lee kpaâsir yeli vuhi fukumsi tingbaâo zuâo dabsili âo? A yi lahi zaâ sania, din gbaagi 1 hali ni 10, ka 1 wuhirini "yeli vuhi kuli kani" ka 10 wuhiri ni yeli vuhi beni venyella", a zaashee nye dini? (dalim'mi namba yindi):

Yeli vuhi kuli kani							Yeli vuhi beni venyella		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

V164 Jilima wula kadi tiri daadamo nim yelmaâa soya tingbaâo ni dabsa ayiâo? A tehiya ni di tiri (karim'mi ka dalim maana yindi):

1	Tii daadama nim yelmaâ soya venyella
2	Tirili jilinia bela
3	Di bi tirili jilima
4	Kuli bi tirili jima
9	Mbi mi(Miri kaa karimli)
7	Maana koni(Miri kaa karimli)
8	Kadi zaa sheli(Miri kaa karimli)

V165 A wum Millennium lebgim nia nimla yela?

1	Iii
2	Aayi

V166 2000 yuuni lani, dunia yili âo tingbana pam zuêulan nim daa saêiti ni bi yina ni so sheâa din yen soâ nkpaâsi tingbaâ sheâa nyamma bi yaêi lala la nim nirba kabi nya behisuâ. Lala soya maa kadi booni Millennium legimsim nia nim maa. N yen karimla yelmuêsira sheâa din be lala tuma maa puuni. Mbori naa wuhi yelmuêsira maa puuni din niâ ninmohi. Yelmuêsira âo puuni dini ka lee yuuni ni dinin niâ mohi pam nti dunia âo zaa? (Karim'mi ka dalim maana yindi din "niâ nin mohi pam nti dunia âo zaa" maa gbuuni):

V167 Ka dinin lee paya bu-ui zuêu n'niâ nin mohi pam nti dunia âo zaa? (dalim'mi maana yindi, din paya ka niâ nim mohi pam nti dunia âo gbuuni):

Nin mohi pam dunia âo		Din paya buyi ka niâ nin mohi duma âo	
1.	Nirba ban be fakari ni ka bora	1	1
2.	Bipuêinbihi mini paêba gaâbu	2	2
3.	Sapta kalinsi mini dorti	3	3
4.	Karim baâsim yibi galisi	4	4
5.	Dunia nam teri gbarigibu	5	5

V168 Yelmuêsira maa puuni dini kaa lee tehi ni di niâ nin mohi pam a tingbaâ ni? (dalim'mi maana yini, din n'niâ nin mohi pam a tingbaâ ni):

V169 Ka dinin paya bu-yi zuêu n'niâ nin mohi a tingbaâ ni? (*dalim'mi maana yini, din paya n'niâ nin mohi nti a tingbaâ maa gbunni*):

Nin mohi pam tingbaâo ni			Din paya ka niâ nin mohi			tingbaâ ao ni		
1.	Nirba ban be fakari ni ka bora	1						1
2.	Bipuêinbihi mini paêba gaâbu	2						2
3.	Sapta kalinsi mini dorti	3						3
4.	Karim baâsim yibi galisi	4						4
5.	Dunia nam teri gbarigibu	5						5

V178 A yi tehiri a tingbani yelmuêsira zuêu, a tingbani zuêulan nim yeli kpani yi nyela bi soâ kadi baligi fara dunia ao, bee bi yeli kpani nyela bi tuhi a tingbani maa yelmuêsira? Zaâmi sania sheli 1 (*yini*) wuhiri "yeli kpani ni di baligi dunia ao fakari" ka 10 wuhiri "yeli kpani ni di tuhi a tingbani yelmuêsira". (*dalim'mi maana yini*):

Yeli kpani ni di										Yeli kpani ni di soâ									
soâ mbali dunia fakari										ntuhi n tingbani yela									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10										

Ninvuê'sheba ti yeda kadama Dunia tingbana laêingu la bee ti boba ni tingbana laêingu nim kam European Union naan too yuuni yelmuêsira sheâa zuêu venyella, n gari ti tingbana konkoba gommanti la. Sheba mi teha nyemi, ni di cheli lala yelmuêsira maa ntiri ti tingbana gommanti nima. N yen wuhila yelmuêsira sheâa. Di zaêi yindi kam, an wuhima a teha kola lala yetoêa maa tuya kadi be ti tingbana gommanti nima; ti boba tingbana laêingu nima, bee Dunia tingbana laêingu nim nuuni? (*karim'mi ka dalim maana yini nti yelmuêsiri / kam*)

		Tingb ana Gomna nti nima	Boban i tingb ana laêin gu	Dunia tingb ana laêin gu	Mbi mi (Miri kaa karim li)	Maana koni (Miri kaa karim li)	Kadi zaa sheli (Miri kaa karim li)
V179	Suhudoo kpaâsibu	1	2	3			
V180	Dunia nam teri taêibu	1	2	3			
V181	Di tiri tingban sheâ a ban na legbir soâsim	1	2	3			
V182	Nirba ban zo nkpe tingbaâ sheli ni muêsigu zuêu	1	2	3			
V183	Daadam Yelmaâa soya	1	2	3			

V184 Punpoâo, cheka ti yuli yetoê'sheli zuêu dabam. Saha wula ni wula katoo tehiri behigu gbunni yela? (*Karim'mi ka dalim maana yindi*)

- 1 Saha sheli kam
- 2 Sheli ni
- 3 Di bi yam
- 4 N'nazin
- 9 Mbi mi(Miri kaa karimli)
- 7 Maana koni(Miri kaa karimli)
- 8 Kadi zaa sheli(Miri kaa karimli)

V185 A be adiini sheli bee adiini laêingu sheli ni? Di yi nya iii, din sani? (*dalim'mi maana n doli yuya din be gbunni maa. Dalim'mi o dilan yi ka adiini*)

Aayi: n ka adiini sheli ni 0

Iii: Roman Catholic 1

Protestant 2

Pentecostal 3

Jamdi la buêa 4

Musulimi 5

Din pahi (*sabimi niâ*) _ 6

Mbi mi(*Miri kaa karimli*)

Maana koni(*Miri kaa karimli*)

Kadi zaa sheli(*Miri kaa karimli*)

(Wuhimi Card X)

V186 Banda amiliya nim mini kuyiya, siêim bula zuêu kaalee Chani nti jamdi Nawuni dabsa-ayi ào?(*dalim'mi maana yini*):

- 1 Di gari yim zuêu dahin yini
  - 2 Yim zuêu dahin yini
  - 3 Di gari yim zuêu dakulo puuni
  - 4 Yim zuêu dakulo puuni
  - 5 Yim zuêu goli puuni
  - 6 Vuhim dabsi gahinda konko dali
  - 7 Yim zuêu yuuni puuni
  - 8 N dii bi jamdi mpari taba
  - 9 Mbi niâda
- (*Kpahim'ma: dalim'mi 1 mini 2 di pa sheli nti Musulinima*)

V187 A yi nyela àun yiêisir amaâmaâa n chain nti jamdi Nawuni bee ayi bi niâda, antoo yeli naa nyela (*karim'mi ka dalim maana yini*):

- 1 Àun jamdi Nawuni
- 2 Àun bi jamdi Nawuni
- 3 Àun wuhiri ni Nawuni kani
- 9 Mbi mi(*Miri kaa karimli*)
- 7 Maana koni
- 8 Kadi zaa sheli(*Miri kaa karimli*)

Yelmaâli year, a tehiya ni Church bee a daa adiini øuêulan nim ban be Ghana ào tiri maana nim venyella øaâ kpa (*karim'mi ka dalim maana yini nti zaêi yini kam*):

		Iii	Aayi	Mbi mi (<i>Miri kaa karimli</i>)	Maana koni (<i>Miri kaa karimli</i>)	Kadi zaa sheli(<i>Mir i kaa karimli</i>)
V188	Behisuâ yelmuêsira mini daadam yelbora	1	2			
V189	Daâ behigu yelmuêsira	1	2			
V190	Nirba daa adiini yelbora	1	2			
V191	Behigu yelmuêsira din zeti	1	2			

(Wuhimi Card Y)

V192 Nawuni niâ kamaata wula ntaa a behigu puuni? N suhura zaâmi sania âo n wuhili. 10 wuhirila "niâ kamaata pam" ka 1 wuhiri "kuli bi niâ kamaata." (dalim'mi namba yini):

Kuli bi niâ kamaata							Niâ kamaata pam		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

V193 A too nyari saha n jamdi Nawuni, ntehira bee n'niâdi yetoê'sheli lala?

1. Iii
2. Aayi

(Wuhimi Card Z)

A nyela âun saêiti pam bee âun bi saêiti yetoê'sheâa ni yen karim âo zaêi yindi kam? (karim'mi ka dalim maana yini nti yetoêli kam):

		Nsaêi ti pam	Nsaêi ti	Nsaêi ti kabi saê	Mbi saêit i	Nkuli bi saêit i	Mbi mi (Mir i kaa kari mli)	Maana koni(Miri kaa kari mli)	Kadi zaa sheli (Mir i kaa kari mli)
V194	Politisa nim ban bit Nawuni yeda bi veeni ni bi nya zaashee	1	2	3	4	5			
V195	Adiini zuêulan nim di yeri nirba bin tu ni bi niâ piibu-piibu shem	1	2	3	4	5			
V196	Di nan niâ Ghana anfaani pam ninvuê'sheba ban zori Nawuni pam yi di be fukumsi tooni	1	2	3	4	5			
V197	Adiini zuêulan nim di wuhiri gomnanti on tu noo niâ shem	1	2	3	4	5			

(Wuhimi Card AA)

N suhura, yetoêa ao zaêi yindi kam zuêu, yelim'ma a teha kola soli beni lala, soli kani lala, bee di sunsuuni ni card ao. (Karim'mi ka dalim maana yini nti yetoêli kam):

		Di kuli ka soli					Soli beni zaa				
V198	N deeri gomnanti liêri kadi pa a dini	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V199	A kpe gomnanti loori kabi yo	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V200	A zaâ fombilim n kpe farigu tuma ni	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V201	Âun diri amaana o tuma puuni	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V202	Dabba ban bori taba	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V203	Jaêimeli tuna	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V204	Bia kpaêibu	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V205	Paêi / doo chebu	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V206	N yihi bari âun doro ka tibbu nyevuli	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V207	Âun yihi omaâ nyevuli	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
V208	Ni doo bu o paêa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

V209 A suhu lee peli la wula an nye Ghana niri ao? (karim'mi ka dalim maana yini):

- 1 N suhu peli pam
- 2 N suhu pela
- 3 N suhu dii bi pela
- 4 N suhu kuli bi pela
- 5 M pala Ghana nira (di karimli! Dalim'ma oyi yela).

(Wuhimi Card AB)

Nirba mali tehi konkoba zaâ kpa bi maâmaâ polo, ni bi behigu dunia ao. A yi zaâ card ao, antoo yelima on saêiti bee ambi saêiti yetoêa ao zaêi yindi kam zaâ jendi an nya amaâ shem polo? (karim'mi ka dalim maana yini nti yetoêli kam):

		Nsaêit i pam	Nsaêit i	Mbi saêiti	Nkuli bi saêiti	Mbi mi (Miri kaa karim li)	Maana koni(Miri kaa karim li)	Kadi zaa sheli (Miri kaa karim li)
V210	N'nye m'maâa kan nyela dunia ao nira	1	2	3	4			
V211	N'nye m'maâa kan nyela âun pahi n foâni salo zuêu	1	2	3	4			
V212	N'nye m'maâa kan nyela Ghana tiâbulli nira	1	2	3	4			
V213	N'nye m'maâa kan nyela Ghansabla tingba laêingu nira	1	2	3	4			
V214	N'nye m'maâa kan nyela âun ze n gama zuêu	1	2	3	4			

A ma bee aba nyela un yi tingban sheli ni na nti zini tingbaão ni bee ka lala? N suhura, wuhimili konkoba nti be zaa (*karim'mi ka dalim maana yini nti di zaêi yinkam*):

		Åun yi tingbaã sheli na	Bi yi tingbaã sheli na
V215	Ma	1	2
V216	Ba	1	2

A teha puuni, wula kadi niã kamaata ni yetoêbora mali anfaani nti ninvuê'so åun bori noo leegi a tingbaã nira? Wuhimi zaã kpa yeli borli kam polo ayi tehi ni di niã kamaata pam, di niã kamaata bee di bi niã kamaata (*karim'mi ka dalim maana yini nti yeliborli kam*):

		Niã kamaata pam	Kuli niã kamaata	Bi niã kamaata
V217	O yaan nim yi yi n tingbaã ni na	1	2	3
V218	Di yi doêo n tingbaã ni	1	2	3
V219	O yi taêi deegi n tingbaã kaya ni taada.	1	2	3
V220	O doli n tingbaã zalisi.	1	2	3

(*Wuhimi Card AC*)

V221 Zaã kpa ti zuliya balbu pam la polo, tehi sheãa din boão puuni dini kaa lee saêiti? N suhura zaãmi sania ào n wuhi a zaashee (*dalim'mi namba yini*):

Zuliya balbu pam gbarigirla	Zuliya balbu pam kpaãsirla behisua
tingbani nangban yini	soya
1 2 3 4 5	6 7 8 9 10

V222 Zuliya yetoê'dini kaa toêsir yiãa? (*dalim'mi maana yini*)

- 1 Silimiinsili
- 2 Ankaransi yetoêa
- 3 Kambonsili
- 4 Aligbehili
- 5 Dagbanli
- 6 Gbengbenhili
- 7 Din lahi pahi wuhimili _____

Soya balbu pam ka nirba mali mbaãdi yetoê'sheãa din niãdi bi tingbana ni mini dunia yili ào. Lala soya ào kam puuni, n suhura, baãsim'ma kola a daa øaãli dakulo din gari lani bee a daa bi øaãli dakulo din gari lani n'nya lahibali sheli (*karim'mi ka dalim maana yini nti di saêi yini kam*):

		Ndaa zaãli dakulo din	Ndaa bi zaãli daku lo din gari lani
		gari lani	lani
V223	Lahibali chuêu	1	2
V224	Lahibali radio mini TV zuêu	1	2
V225	Li taafi nim ni	1	2
V226	Aliøama ni radio bee TV zuêu	1	2
V227	Buku nim ni	1	2
V228	Internet, Email	1	2
V229	Alizama m'mini nzonim bee ntaba sunsuumi	1	2

V230 Saha wula ni wula, kaa too mali a dahalali computer ntumdi tuma?
(*karim'mi ka dalim maana yini*):

- 1 N'nazin
- 2 Saha ni saha
- 3 Saha sheli kam
- 4 Mbi mi din nye computer (*di karimli, dalim'ma o yi yela*)

(*Wuhi Card AD*)

V231 Di yi niãmi kadi yen niã piibu-piibu tingbaão ni beguni, party sheãa dinboão puuni dini kaa yen vooti nti? Kuli bolimila namba maa Card ão zuêu. Ayi bi jendi baã, ka party dini kaa suhu gbaagi pam? (*dalim'mi maana yini*):

- 01 National Democratic Congress (NDC)
- 02 National Patriotic Party (NPP)
- 03 Convention People Party (CPP)
- 04 People's National Convention (PNC)
- 05 Great Consolidated People Party (GCPP)
- 06 Democratic People Party (DPP)

(*TEEMA: Zaãmi namba diba-ayi dalima niniã party kara maa*)

V232 Ka party dini kaa ni piigi mpani bu-yi zuêu? A yi bi jendi baã, di puuni dini mpaya ka suhu lahi gbaali pam? (*dalim'mi maana yim*):

- 01 National Democratic Congress (NDC)
- 02 National Patriotic Party (NPP)
- 03 Convention People Party (CPP)
- 04 People's National Convention (PNC)
- 05 Great Consolidated People Party (GCPP)
- 06 Democratic People Party (DPP)

V233 Ka party sheli beni kaa ku vooti ntili da? (*dalim'mi maana yini*):

- 01 National Democratic Congress (NDC)
- 02 National Patriotic Party (NPP)
- 03 Convention People Party (CPP)
- 04 People's National Convention (PNC)
- 05 Great Consolidated People Party (GCPP)
- 06 Democratic People Party (DPP)

(*DI PA TALAH*)

V233a Din ziya ão, a lee tehirila amaa naa nyela Christian Democrat, Social Democrat, party sheli nyaandola, bee a ka party sheli on ze di nyanga venyella?

- 01 National Democratic Congress (NDC)
- 02 National Patriotic Party (NPP)
- 03 Convention People Party (CPP)
- 04 People's National Convention (PNC)
- 05 Great Consolidated People Party (GCPP)
- 06 Democratic People Party (DPP)
- 07 N ka politics ni

(*TEEMI*): Bohigu ão bi niã talahi, dama di ku tum tuma liêi sheli ban party nim tuma bi ze dede. Niri ni too boli party nim bela nim bela card AA la zuêu)

V234 A daa vooti ya piibu-piibu sheli din daa yoli niã a tingbaã ni mpiigi nirba ntahi yi jinaduu lani?

(*dalim'mi maana yini*):

- 1 Iii

2   Aayi
 9   Mbi mi(*Miri kaa karimli*)
 7   Maana koni(*Miri kaa karimli*)
 8   Kadi zaa sheli(*Miri kaa karimli*)

DAADAM BEHIGU SOYA

V235 (*Lihimi dilan maa ka dalim kola onyela doo bee paêa*)
 1   Doo
 2   Paêa

V236 N suhura, antoo yelima din doêa yuun sheli? - (*sabmi namba diba-ayi maa n'niâ*)

V237 Dinboáo wuhirimi naa nyela yuma. . . . . (*sabmili niâ*)

V238 A gbon milinsi chaâ nti zanila ya? (*TEEMI: dilan yi wuhi noo nyela sikuli bila, dalim'mi on karim nøali / on bori noo karim paagi sheli*):
 1   O bi chaâ sikuri
 2   O bi karim primary sikuri n'naagi
 3   O naagi primary sikuri
 4   O bi naagi Secondary sikuri: nuuni tuun baâsim kariâ zoâ
 5   O naagi Secondary sikuri: nuuni tuunbaâsim kariâ zoâ.
 6   O bi naagi Secondary: university-preparatory
 7   O naagi Secondary: university-preparatory
 8   O nya university karim baâsim bela, anaa o ka degree (*shahira gbo*)
 9   O mali University karim baâsim, ni degree

V239 A yuma ala ni kaa daa (*bee kaa yen*) naagi a karim baâsim bobu, sikuri ni bee kariâ zoâ karli ni? N suhura, di zaâ apreñtisi tuma mpahi (*TEEMI: dilan yi nye sikuri bila, dalim'mi on karim n zali / on bori noo karim paagi sheli*).
 _____ (*sabmi yuma n'niâ*)

V240 A bela a doêriba sani? (*dalim'mi maana yini*):
 1.   Iii
 2.   Aayi

V241 A tumid tuma punpoáo bee a bi tumda? Di yi nyela iii, hawa diba ala kaa tumid dakulo puuni? Di yi gari tuun yin di: wuhimi tuun kpani maa dini konko (*dalim'mi maana yini*):
 Iii, m'mali tuma din yorima:
 N tumdi la saha kam (*hawa 30 dakulo kam bee garibu*) 1
 N tumdi la saha ni saha (di bi paagi hawa 30 dakulo puuni) 2
 N dahalali tum 3
 Aayi, n ka tuma din yorima
 N che tuma / pension 4
 Yidan paêa di bi kpuêima la tum 5
 Karim bia 6
 N ka tuma 7
 Din pahi (*sabmili n'niâ*) _____ 8
 (*TEEMA: Maana yi "iii" ka bohi labsir mali tuma, tuêimi ni bohigu din paya. Di yi nye aayi, tuêimi ni V249!*)

V242 Tuun bo / tuma du din'ni kaa tumda? Di yi gari tuun yini, a tuun kpani maa? Tuun bo kaa / kaa daa tumdi ni?

_____ (sabmi niã ka dalim ndoli din kali yetoê'sheãa gbunni maa, amaa di karimli):

- 1 Tuma duu / tuma duu zuêulana tunlumdiba 10 bee ban gari lala
- 2 Tuma duu / tuma duu zuêulana ni tuntumdiba ban bi paagi 10.
- 3 Tuntumdi baãda looya, akaunta, ticha, etc.
- 4 Din yuuni sheba zuêu - ofisi tuntumda: áun yuuni o tabi zuêu
- 5 Din bi mali nuu ntumdi tuun sheli - ofisi tuntumda; din bi yuuni so zuêu.
- 6 Foomani
- 7 Din wubsi so venyella koo mali o nuu ntumdi tuum sheli
- 8 Din dii bi wubsi so venyella noo mali o nuu ntumdi tuun sheli
- 9 Din bi wubsi so noo mali o nuu ntumda
- 10 Pukpara: m'mali o maãmaã puu
- 11 Pukparilim tuntumda
- 12 Linjima, behisua tuma kpambala
- 13 Na zin nya tuma

V243 A tumdi ntiri la gomnanti bee ninvuê'zuno bee dagul malibo tuma duu? (karim'mi ka dalim maana yini):

- 1 Gomnanti bee fukumsi tuma duu
- 2 Tuma duu din ze di gama zuêu, bee feera duu
- 3 Ze ngama zuêu tuma duu din tumda kadi pala nyori zuêu

V244 Tuun sheãa on tumdi a tuma shee maa pam nyela nuuni tuma bee pa nuuni tuma? Zaãmi sania ao, 1 (yini) wuhirimi ni "di pam nyela nuun, tuma" ka 10 wuhiri ni di pam pala nuuni tuma". (dalim'mi maana yini):

Pam nyela nuuni tuma							Pam pala nuuni
1	2	3	4	5	6	7	8 9 10

V245 Tuun sheãa an tumdi a tuma shee maa pam nyela on tumdi tuum sheli saha kam bee di pam pala on tumdi sheli saha kam. Zaãmi sania ao, 1 (yini) wuhirimi ni "pam nyela tuun sheli din tumdi saha kam" ka 10 wuhiri ni pam pala tuun sheli din tumdi saha kam". (dalim'mi maana yini):

Pam nyela din tumdi							Pam pala din tumdi
tuun sheli saha kam							tuun sheli saha kam
1	2	3	4	5	6	7	8 9 10

V246 Wula kaa lee su amaãa zaã chaã a tuma tum bu polo a tuma shee? Zaãmi sani ao n wuhi on su a maã shem ka 1(yini) wuhiri "naa kuli bi su amaãa" ka 10 wuhiri naa su amaãa venyella (dalim'mi maana yindi):

Kuli bi su a maãa							A su amaãa venyella
1	2	3	4	5	6	7	8 9 10

V247 A nyela áun yuuni sheba zuêu kabi tumdi tuma a tuma shee? (dalim'mi maana yini):

- 1 Iii
- 2 Aayi

V248 Nyinin nye áun deeru yori pam a duudoãni? (dalim'mi maana yini):

- 1 Iii (di yi nye lala, yaêimi bohisi diba-ayi din paya maa, ka tuêi ni V250)
- 2 Aayi (di yi nye lala, tuêimi ni bohigu din paya)

V249 Áun deeru yori pam yi dundoão ni mali tuma bee o ka? (dalim'mi maana yini):

- 1 Iii

2 Aayi

V250 Tuun bo / tuma du din ni koo tumda (*bee da tumda*). Di yi gari tuun yindi, o tuun kpani maa? Tuun bo koo tumdi / daa tumdi ni? (*sabmi n'niã ka dalim ndoli lahibali sheli di be gbuuni maa, amaa di karimli*)

- 1 Tuma duu / zuêulana ni tuntumdiba 10 bee ban gari lala.
- 2 Tuma duu / zuêulana ni tuntumdiba ban bi paagi 10.
- 3 Tuntumdi baâda looya, akaunta, ti cha, etc.
- 4 Åun yuuni sheba zuêu-ofisi tuntumda: åun yuuni o ta bi zuêu.
- 5 Din bi mali nuu ntumdi tuun sheli - ofisi tuntumdaï din bi yuuni sheba zuêu
- 6 Foomani
- 7 Din wubsi so venyella koo mali o nuu ntumdi tuun sheli
- 8 Din dii be wubsi so venyella noo mali o nuu ntumdi tuun sheli.
- 9 Din bi wubsi so noo mali o nuu ntumda
- 10 Pukpara: m'mali o maâmaâ puu.
- 11 Pukparlim tuntumda
- 12 Linjima, behisua tuma kpambala
- 13 N'nazin nya tuma.

V251 Yuun sheli din gari åo ni, a mini a Malibu (*karim'mi ka dalim maana yini*):

- 1 Soå liêri
- 2 Daa kuli garila lala
- 3 Di laêi sheli yin soå
- 4 Di yi laêi sheli yin soå ka paå liêri

V252 Sheli ni, sheba yerimi ni bi nyela ban pahi ban tumdi tuma zuêu, mbe sunsuuni, bee øuêu zaa, bee tiåli. A nyela åun yen zaå a maå m pahi (*karim'mi ka dalim maana yini*):

- 1 Zuêu zaa ha yaêli
- 2 Zuêu zaana yaêli
- 3 Tuntumdiba yaêli
- 4 Tiåli yaêli

(*Wuhini Card AE*)

V253 Card åo zuêu wuhiri la nirba yori ka 1 (*yini*) wuhiri "yori din kuli bi gbulisa" ka 10 wuhiri "yori din gbulisi pam" a tingbaå ni. Ti bori ni ti baåla yaê'sheli a dundoå ni nim ni be. N'suhura, wuhimi namba sheli zuêu yin doya, mali laê'sheåa zaa yin nyara nti pahi yori mini pension øaa mpahi. (*dalim'mi namba yindi*):

Yori din kuli bi gbulisa					Yori din gbulisi pam				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

V254 (*dalim'mi bohi labsir maa zaêa ni be alizama maani shem*).

- 1 Bohi labsir zaêa di be dini pam
- 2 Bohi labsir zaêa di be dini na
- 3 Bohi labsir zaêa di ka dini.

V255 (*dalim'mi a ya barilim tariga*)

- 1 Bi paagi 2,000
- 2 2,000 - 5,000
- 3 5 - 10,000
- 4 10 - 20,000
- 5 20 - 50,000
- 6 50 - 100,000

7 100 - 500,000
8 500,000 ni din gari lala.

V256 (*dalim'mi zuliya bal'li kpahimbu puuni*):

1 Ga Adangbe
2 Akan
3 Ewe
4 Dagbani
5 Hausa
6 Din pahi (*sabmi n'niã*) _____

V257 (*Dalim'mi bob'sheli ni vihigu ão ni vihi*):

01 Ankara bobli
02 Ashanti bobli
03 Bono Ahafo
04 Tingbaã wuliri luhili
05 Tingbaã wuliri puhili
06 Tingbaã sunsuuni
07 Volta kulugu duli
08 Tudu duli wuliri puhili
09 Tudu bobli
10 Tudu duli wuliri luhili

V258 (*Dalim'mi zuliya yetoê'sheli ni din kpa vihigu ão*):

1 Silimiinsili
2 Ga
3 Akan
4 Ewe
5 Dagbani
6 Hausa
7 Din pahi wuhumili. . . . .

V259 tinisim din ni too taêi (*Bom namba diba-nahi tinsiri din m'too taêi, m'mali a tuma ão n zali dede, kadi wuhuri din prili shem tingbaã maa zaani. Zahimbu ão yi bi niã kamaata, nyin kuli dalim'mi yetoêli kam "1". Di niã kamaata pam ni di mal'li nzali dede karim tuma zuêu. Kaman buêisibu, a tuma maa yi mali vaabu 10 kobga puuni pam kabi nye ban karim university n'nye bohi labsirba ão, kadi paagi ban nye ninsarinsi, di tuya ni di filim laêingu maa nim Vaabu 10 zuêu, ntiba timsim bu a, ka dalinli "90"*).